Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 14 marca 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona konsumentów – Dyrektywa 2014/17/UE – Artykuł 25 ust. 3 – Konsumenckie umowy o kredyt związane z nieruchomościami mieszkalnymi – Przedterminowa spłata – Rekompensata dla kredytodawcy – Utracone korzyści kredytodawcy – Metoda obliczania utraconych korzyści

W sprawie C-536/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Ravensburg (sąd krajowy w Ravensburgu, Niemcy) postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 sierpnia 2022 r., w postępowaniu:

MW,

CY

przeciwko

VR Bank Ravensburg-Weingarten eG,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, Z. Csehi (sprawozdawca), M. Ilešič, I. Jarukaitis i D. Gratsias, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu VR Bank Ravensburg-Weingarten eG – T. Winter, Rechtsanwalt,

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller i M. Hellmann, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu Komisji Europejskiej – C. Auvret, H. Tserepa-Lacombe i G. von Rintelen, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 września 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 25 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającej dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. 2014, L 60, s. 34).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy MW i CY, dwoma konsumentami zamieszkałymi w Niemczech, a VR Bank Ravensburg-Weingarten eG, instytucją kredytową z siedzibą w Niemczech (zwaną dalej „VR Bankiem”), w przedmiocie żądania zwrotu rekompensaty zapłaconej z tytułu przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością mieszkalną.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2008/48/WE

3 Artykuł 16 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s. 66), zatytułowany „Przedterminowa spłata”, stanowi:

„[…]

2. W przypadku przedterminowej spłaty kredytu kredytodawcy przysługuje sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą kredytu, pod warunkiem że przedterminowa spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała.

Rekompensata ta nie może przekraczać 1 % spłacanej przed terminem części kwoty kredytu, jeżeli okres pomiędzy przedterminową spłatą a uzgodnionym wygaśnięciem umowy o kredyt przekracza jeden rok. Jeżeli okres ten nie przekracza jednego roku, rekompensata nie może przekraczać 0,5 % spłacanej przed terminem części kwoty kredytu.

[…]

4. Państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi:

a) takiej rekompensaty można domagać się tylko pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza próg określony w prawie krajowym. Próg ten nie przekracza 10 000 EUR w okresie dwunastu miesięcy;

b) kredytodawca może wyjątkowo domagać się wyższej rekompensaty, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata, jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty, przekracza kwotę ustaloną zgodnie z ust. 2.

Jeżeli rekompensata, której domaga się kredytodawca, przekracza wysokość faktycznie poniesionej straty, konsument może domagać się odpowiedniego jej zmniejszenia.

W tym przypadku strata odpowiada różnicy pomiędzy początkowo uzgodnioną stopą procentową a stopą oprocentowania, którą kredytodawca może uzyskać na rynku przy udzielaniu pożyczki na kwotę spłaconą wcześniej w chwili wcześniejszej spłaty, przy czym uwzględnia się wpływ wcześniejszej spłaty na koszty administracyjne.

[…]”.

Dyrektywa 2014/17

4 Dyrektywa 2014/74 zmieniła dyrektywę 2008/48.

5 Motywy 5–7, 21 i 66 dyrektywy 2014/17 mają następujące brzmienie:

„(5) Aby ułatwić powstanie sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego o wysokim poziomie ochrony konsumentów w obszarze umów o kredyt związanych z nieruchomościami i aby zapewnić, by konsumenci poszukujący ofert takich umów mieli pewność, że instytucje, z którymi nawiązują kontakt, działają w sposób profesjonalny i odpowiedzialny, należy ustanowić w niektórych obszarach zharmonizowane […] ramy prawne [Unii Europejskiej], z uwzględnieniem różnic w umowach o kredyt wynikających w szczególności z różnic istniejących na krajowych i regionalnych rynkach nieruchomości.

(6) Niniejsza dyrektywa powinna zatem spowodować rozwój bardziej przejrzystego, skutecznego i konkurencyjnego rynku wewnętrznego poprzez spójne, elastyczne i uczciwe umowy o kredyt związane z nieruchomościami, a jednocześnie promować zrównoważone udzielanie i zaciąganie kredytów oraz włączenie społeczne pod względem finansowym, zapewniając przez to wysoki stopień ochrony konsumentów.

(7) Aby stworzyć prawdziwy rynek wewnętrzny o wysokim i równoważnym poziomie ochrony konsumenta, niniejsza dyrektywa zawiera przepisy podlegające maksymalnej harmonizacji w odniesieniu do dostarczania informacji przedumownych za pomocą ujednoliconego formatu Europejskiego Ujednoliconego Formularza Kredytowego (ESIS) oraz obliczania [rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO)]. Zważywszy jednak na specyfikę umów o kredyt związanych z nieruchomościami oraz zróżnicowane poziomy rozwoju rynków i warunki w państwach członkowskich, w szczególności w zakresie struktury rynku i jego uczestników, dostępnych kategorii produktów i procedur udzielania kredytu, państwa członkowskie powinny mieć możliwość utrzymania lub wprowadzenia surowszych przepisów niż zawarte w niniejszej dyrektywie w tych dziedzinach, których nie wskazano

szczegółowo jako dziedzin podlegających maksymalnej harmonizacji. Takie ukierunkowane podejście jest konieczne, aby uniknąć negatywnych skutków dotyczących poziomu ochrony konsumentów w dziedzinie zawierania umów o kredyt objętych zakresem niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powinny np. mieć możliwość utrzymania lub wprowadzenia surowszych przepisów odnoszących się do wymogów dotyczących wiedzy i kompetencji w odniesieniu do personelu i instrukcji dotyczących wypełnienia ESIS.

[…]

(21) […] Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać ogólnych krajowych przepisów prawa zobowiązań dotyczących ważności, zawierania lub skutków umowy, o ile ogólne aspekty prawa zobowiązań nie są uregulowane niniejszą dyrektywą.

[…]

(66) Możliwość spłaty przez konsumenta kredytu przed wygaśnięciem umowy o kredyt może odgrywać istotną rolę przy wspieraniu konkurencji na rynku wewnętrznym i swobodnego przepływu obywateli Unii; może się ona również przyczyniać do zapewnienia przez cały okres kredytowania elastyczności potrzebnej do wspierania stabilności finansowej zgodnie z zaleceniami Rady Stabilności Finansowej. Istnieją jednak zasadnicze różnice między poszczególnymi krajami w odniesieniu do zasad i warunków, jakie muszą spełnić konsumenci, aby mieć możliwość spłaty kredytu, i warunków, na jakich może odbywać się taka przedterminowa spłata. O ile uznaje się różnorodność mechanizmów finansowania hipotecznego i gamy oferowanych produktów, to niezbędne są jednak określone standardy na poziomie Unii dotyczące przedterminowej spłaty kredytu, aby zapewnić konsumentom możliwość wywiązania się z ich zobowiązań umownych przed terminem uzgodnionym w umowie o kredyt oraz pewność, że będą mogli porównywać wiele różnych ofert na rynku celem wybrania najlepszego produktu odpowiadającego ich potrzebom. Państwa członkowskie powinny zatem zapewnić konsumentom – poprzez prawo lub inne środki, takie jak klauzule umowne – prawo do przedterminowej spłaty kredytu. Państwa członkowskie powinny być jednak w stanie określić warunki korzystania z tego prawa. Warunki te mogą obejmować ograniczenia czasowe wykonania tego prawa, zróżnicowane traktowanie w zależności od rodzaju stopy oprocentowania kredytu lub ograniczenia co do okoliczności, w jakich prawo to może zostać wykonane. W przypadku gdy przedterminowa spłata przypada w okresie, w którym obowiązuje stała stopa oprocentowania kredytu, skorzystanie z tego prawa może być uzależnione od istnienia uzasadnionego interesu po stronie konsumenta, sprecyzowanego przez dane państwo członkowskie. Taki uzasadniony interes może na przykład wystąpić w przypadku rozwodu lub utraty pracy. Warunki określone przez państwa członkowskie mogą określać, że kredytodawca ma prawo do otrzymania sprawiedliwej i obiektywnie uzasadnionej rekompensaty z tytułu potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu. W przypadku gdy państwa członkowskie stanowią, że kredytodawca ma prawo do rekompensaty, taka rekompensata powinna być sprawiedliwą i obiektywnie uzasadnioną rekompensatą z tytułu potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu, zgodnie z krajowymi przepisami dotyczącymi rekompensaty. Kwota rekompensaty nie powinna być wyższa […] niż strata finansowa kredytodawcy”.

6 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Przedmiot”, przewiduje:

„Niniejsza dyrektywa określa wspólne ramy dla niektórych aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących umów obejmujących kredyt

konsumencki zabezpieczony hipoteką lub w inny sposób, a związanych z nieruchomościami mieszkalnymi […]”.

7 Artykuł 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Poziom harmonizacji”, stanowi w ust. 1:

„Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwom członkowskim utrzymania lub wprowadzenia bardziej rygorystycznych przepisów mających chronić konsumentów, pod warunkiem że przepisy takie są spójne z obowiązkami państw członkowskich na mocy prawa unijnego”.

8 Zgodnie z art. 4 owej dyrektywy, zatytułowanym „Definicje”:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[…]

13) »całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta« oznacza całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta zgodnie z definicją zawartą w art. 3 lit. g) dyrektywy [2008/48], w tym koszty wyceny nieruchomości, gdy taka wycena jest niezbędna do otrzymania kredytu, lecz z wyłączeniem opłat związanych z przeniesieniem własności nieruchomości. Z kosztu tego wyłączone są wszelkie opłaty obciążające konsumenta w konsekwencji niewypełnienia zobowiązań określonych w umowie o kredyt;

[…]”.

9 Artykuł 14 dyrektywy 2014/17, zatytułowany „Informacje przedumowne”, stanowi w ust. 1 i 2:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawca i w stosownych przypadkach pośrednik kredytowy lub wyznaczony przedstawiciel udzielali konsumentowi zindywidualizowanych informacji, niezbędnych do porównania kredytów dostępnych na rynku, oceny ich konsekwencji i podjęcia świadomej decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt:

[…]

2. Zindywidualizowane informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, przy użyciu arkusza ESIS określonego w załączniku II”.

10 Artykuł 25 tej dyrektywy, zatytułowany „Przedterminowa spłata”, przewiduje:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by konsument miał prawo do pełnego lub częściowego wywiązania się ze swoich zobowiązań na mocy umowy o kredyt przed wygaśnięciem tej umowy. W takich przypadkach konsument jest uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

[…]

3. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, by kredytodawca miał prawo do otrzymania w uzasadnionych przypadkach sprawiedliwej i obiektywnej rekompensaty z tytułu potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu, lecz nie mogą nakładać kary na konsumenta. W związku z tym kwota rekompensaty nie może być wyższa niż strata finansowa kredytodawcy. W ramach takich warunków państwa członkowskie mogą przewidzieć, że kwota

rekompensaty nie może przekroczyć pewnego poziomu lub może być dopuszczalna tylko w określonym okresie.

4. W przypadku gdy konsument pragnie wywiązać się ze swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt przed wygaśnięciem umowy, kredytodawca niezwłocznie po otrzymaniu takiego wniosku udziela konsumentowi, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, informacji potrzebnych do rozważenia takiej opcji. Informacje takie co najmniej wyliczają konsekwencje, jakie poniesie konsument, wywiązując się ze swoich zobowiązań przed wygaśnięciem umowy o kredyt, i jasno określają wszelkie przyjęte założenia. Wszelkie przyjęte założenia są rozsądne i uzasadnione.

[…]”.

11 Załącznik II do wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Europejski znormalizowany arkusz informacyjny (ESIS)”, zawiera w części A wzór arkusza ESIS. Wzór ten przewiduje, że wspomniany arkusz musi zawierać w szczególności następujące wskazania:

„[…]

9. Przedterminowa spłata

Mają Państwo możliwość przedterminowej spłaty tego kredytu w całości lub w części.

[…]

(W odpowiednich przypadkach) Opłata za wcześniejsze rozwiązanie umowy: [podać kwotę lub jeśli nie jest to możliwe – metodę jej obliczania]

[…]”.

12 Ów załącznik II zawiera również część B, zatytułowaną „Wskazówki dotyczące wypełniania arkusza ESIS”, o następującym brzmieniu:

„Przy wypełnianiu arkusza ESIS postępuje się co najmniej zgodnie z poniższymi wskazówkami. Państwa członkowskie mogą jednak rozwinąć lub uszczegółowić instrukcje dotyczące wypełniania arkusza ESIS.

[…]

Sekcja 9. Przedterminowa spłata

[…]

2) W sekcji dotyczącej opłaty za wcześniejsze rozwiązanie umowy kredytodawca zwraca konsumentowi uwagę [uwagę konsumenta] na tę opłatę lub inne koszty obciążające konsumenta w przypadku spłaty przedterminowej w ramach rekompensaty dla kredytodawcy oraz w miarę możliwości wskazuje ich wysokość. Jeśli wysokość rekompensaty zależy od różnych czynników, takich jak spłacona już kwota kredytu lub stopa oprocentowania obowiązująca w momencie przedterminowej spłaty, kredytodawca wskazuje, w jaki sposób

rekompensata zostanie obliczona, i podaje maksymalną wysokość takiej opłaty, a jeśli nie jest to możliwe, poglądowy przykład w celu zilustrowania konsumentowi wysokości rekompensaty w różnych możliwych przypadkach".

Prawo niemieckie

13 Paragraf 249 Bürgerliches Gesetzbuch (kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB"), zatytułowany „Sposób i zakres naprawienia szkody", stanowi w ust. 1:

„Ten, kto jest zobowiązany do naprawienia szkody, powinien przywrócić stan rzeczy, jaki istniałby, gdyby zdarzenie powodujące powstanie obowiązku naprawienia szkody nie wystąpiło".

14 Zgodnie z § 252 BGB, zatytułowanym „Utracone korzyści":

„Szkoda podlegająca naprawieniu obejmuje również utracone korzyści. Za »utracone« uważa się korzyści, jakich można było z prawdopodobieństwem spodziewać się w normalnym toku wydarzeń lub ze względu na szczególne okoliczności, zwłaszcza stosownie do poczynionych starań i przedsięwziętych środków".

15 Paragraf 490 BGB, zatytułowany „Nadzwyczajne prawo do wypowiedzenia umowy", przewiduje w ust. 2:

„Pożyczkobiorca może wypowiedzieć z wyprzedzeniem, przy zachowaniu terminów przewidzianych w § 488 ust. 3 zdanie drugie, umowę pożyczki, zgodnie z którą stopa oprocentowania jest stała, a pożyczka jest zabezpieczona prawem zabezpieczenia na nieruchomości [Grundpfandrecht] lub prawem zabezpieczenia na statku [Schiffspfandrecht], jeżeli wymaga tego jego uzasadniony interes i upłynęło sześć miesięcy od otrzymania pożyczki w całości. Interes taki istnieje w szczególności w sytuacji, gdy po stronie pożyczkobiorcy zachodzi potrzeba zmiany sposobu korzystania z rzeczy obciążonej tytułem zabezpieczenia pożyczki. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do naprawienia szkody poniesionej przez pożyczkodawcę w związku z wypowiedzeniem umowy z wyprzedzeniem […]".

16 Paragraf 500 BGB, zatytułowany „Prawo kredytobiorcy do wypowiedzenia umowy; przedterminowa spłata", przewiduje w ust. 2:

„Kredytobiorca może w dowolnym momencie przedterminowo wywiązać się z całości lub części zobowiązań ciążących na nim na mocy umowy o kredyt konsumencki. W drodze odstępstwa od zdania pierwszego kredytobiorca będący stroną umowy o kredyt konsumencki związany z nieruchomością, w której uzgodniono stałą stopę oprocentowania, może przedterminowo wywiązać się z całości lub części ciążących na nim zobowiązań w okresie obowiązywania stałej stopy oprocentowania tylko wtedy, gdy ma w tym uzasadniony interes".

17 Artykuł 25 dyrektywy 2014/17 został transponowany do prawa niemieckiego przez § 502 BGB, zatytułowany „Rekompensata z tytułu przedterminowej spłaty". Przepis ten przewiduje:

„1. W przypadku przedterminowej spłaty kredytodawca może żądać odpowiedniej rekompensaty za szkodę bezpośrednio związaną z przedterminową spłatą, jeżeli w momencie spłaty kredytobiorca jest zobowiązany do zapłaty odsetek według stałej stopy oprocentowania […].

2. Prawo do rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty nie przysługuje, jeżeli:

[…]

2) zawarte w umowie informacje dotyczące okresu obowiązywania umowy, prawa do wypowiedzenia umowy lub obliczania rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty są niewystarczające".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

18 W dniu 11 stycznia 2019 r. powodowie w postępowaniu głównym zawarli z VR Bankiem związaną z nieruchomością umowę o kredyt konsumencki opiewający na kwotę netto 236 000 EUR w celu nabycia mieszkania. Do dnia 30 stycznia 2029 r. obowiązywała stała stopa oprocentowania kredytu. Umowa o kredyt zawierała również postanowienia dotyczące jego przedterminowej spłaty i rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty. W postanowieniu odnoszącym się do wspomnianej rekompensaty przewidziano, że w celu obliczenia szkody finansowej poniesionej przez kredytodawcę w związku z przedterminową spłatą powinien on oprzeć się na tzw. metodzie dopasowanej zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, którą Bundesgerichtshof (federalny trybunał sprawiedliwości, Niemcy) uznał za dopuszczalną. Metoda ta opiera się na zasadzie, zgodnie z którą utracone korzyści kredytodawcy oblicza się z uwzględnieniem fikcyjnego zwrotu, jakiego mógłby się on spodziewać, gdyby ponownie zainwestował środki uwolnione w wyniku przedterminowej spłaty w hipoteczne listy zastawne, których termin zapadalności jest taki sam jak termin zapadalności kredytu.

19 W maju 2020 r. powodowie w postępowaniu głównym – w następstwie przeniesienia [do innego miejsca świadczenia pracy] jednego z nich przez jego pracodawcę – sprzedali nieruchomość, o której mowa w poprzednim punkcie, za cenę 255 000 EUR. Umowę o kredyt wypowiedzieli oni ze skutkiem od dnia 30 czerwca 2020 r. Pismem z dnia 9 czerwca 2020 r. VR Bank zażądał od powodów w postępowaniu głównym rekompensaty w wysokości 27 614,17 EUR z tytułu przedterminowej spłaty kredytu. Powodowie w postępowaniu głównym zapłacili tę rekompensatę, lecz pismem z dnia 19 kwietnia 2021 r. zażądali od VR Banku jej zwrotu, uznawszy, że rekompensata ta nie była należna. Wobec tego, że VR Bank odmówił dokonania tego zwrotu, powodowie w postępowaniu głównym wytoczyli powództwo przed Landgericht Ravensburg (sądem krajowym w Ravensburgu, Niemcy), będącym sądem odsyłającym.

20 Sąd ten zastanawia się nad zgodnością § 502 BGB – na podstawie którego VR Bank powołuje się na prawo do otrzymania rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty, obliczonej przy wykorzystaniu tzw. metody dopasowanej zapadalności aktywów i wymagalności pasywów – z art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17. W szczególności w dwóch pierwszych pytaniach sąd ten zastanawia się, czy przewidziana w art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 rekompensata dla kredytodawcy z tytułu kosztów związanych z przedterminową spłatą kredytu obejmuje również utracone korzyści kredytodawcy. Jeżeli tak jest, ów sąd chciałby poznać wymogi prawa Unii w zakresie obliczania tych utraconych korzyści, w szczególności w odniesieniu do uwzględniania dochodów z ponownego inwestowania.

21 W tym względzie sąd odsyłający uważa z jednej strony, że okoliczność, iż zgodnie z art. 25 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/17 można żądać jedynie potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu, stoi na przeszkodzie uwzględnieniu odsetek, które konsument musiałby zapłacić, gdyby nie wypowiedział przedterminowo umowy. Co więcej,

zgodnie z art. 25 ust. 1 zdanie drugie wspomnianej dyrektywy państwa członkowskie powinny zapewnić, by w przypadku przedterminowej spłaty konsument był uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy, co mogłoby prowadzić do tego, że odsetki i koszty za pozostały okres obowiązywania umowy nie byłyby już należne. Z drugiej strony zdaniem owego sądu możliwość ograniczenia rekompensaty do określonego okresu mogłaby przemawiać za uwzględnieniem – na potrzeby ustalania rekompensaty dla kredytodawcy – odsetek, które konsument musiałby zapłacić, gdyby nie wypowiedział przedterminowo umowy.

22 Ponadto, co się tyczy wymogów prawa Unii w zakresie obliczania tych utraconych korzyści, sąd odsyłający zauważa, że brzmienie art. 25 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/17, zgodnie z którym państwa członkowskie mogą przewidzieć, że kredytodawca będzie miał prawo do otrzymania „obiektywnej" rekompensaty, mogłoby oznaczać, że przy dokonywaniu tych obliczeń można uwzględnić jedynie rzeczywiście i konkretnie poniesione koszty. Natomiast art. 25 ust. 4 zdanie drugie dyrektywy 2014/17, na mocy którego w przypadku przedterminowej spłaty kredytodawca jest zobowiązany do udzielenia konsumentowi informacji, które „co najmniej" wyliczają „konsekwencje, jakie poniesie konsument, wywiązując się ze swoich zobowiązań przed wygaśnięciem umowy o kredyt, i jasno określają wszelkie przyjęte założenia", pozwala sądzić, że kredytodawca może obliczyć utracone korzyści w oparciu o standardowe dochody z ponownego zainwestowania kwot pochodzących z takiej spłaty.

23 Wreszcie sąd odsyłający zastanawia się, czy zakresem stosowania art. 25 dyrektywy 2014/17 objęta jest również sytuacja, w której na podstawie przewidzianego w prawie krajowym prawa do wypowiedzenia umowy konsument wypowiada umowę o kredyt konsumencki związaną z nieruchomością mieszkalną przed dokonaniem przedterminowej spłaty kredytu na rzecz kredytodawcy. Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że pytanie sądu odsyłającego ma związek ze współistnieniem w prawie krajowym dwóch różnych sposobów naprawienia poniesionej przez kredytodawcę szkody, zależnych od tego, czy konsument żąda przedterminowej spłaty na podstawie § 500 BGB bezpośrednio, bez wcześniejszego wypowiadania umowy, czy owa przedterminowa spłata następuje po skorzystaniu przez konsumenta z przewidzianego w § 490 BGB nadzwyczajnego prawa do wypowiedzenia umowy.

24 W tych okolicznościach Landgericht Ravensburg (sąd krajowy w Ravensburgu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy pojęcie »sprawiedliwej i obiektywnej rekompensaty z tytułu potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu« zawarte w art. 25 ust. 3 [dyrektywy 2014/17] należy interpretować w ten sposób, że rekompensata ta obejmuje również utracone korzyści kredytodawcy, w szczególności przyszłe odsetki, które utracił w wyniku przedterminowej spłaty?

2) W razie udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej:

Czy prawo Unii, a w szczególności art. 25 ust. 3 [dyrektywy 2014/17], określa wymogi dotyczące obliczania dochodów kredytodawcy z reinwestowania przedterminowo spłaconego kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością, które należy uwzględnić w ramach utraconych korzyści, a jeżeli tak, to jakie?

W szczególności:

a) Czy przepisy krajowe dotyczące obliczania muszą opierać się na sposobie, w jaki kredytodawca rzeczywiście wykorzystuje kwotę przedterminowej spłaty?

b) Czy przepisy krajowe mogą zezwalać kredytodawcy na obliczenie rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty na podstawie fikcyjnej reinwestycji w bezpieczne instrumenty rynku kapitałowego o dopasowanym terminie zapadalności (tzw. metoda dopasowanej zapadalności aktywów i wymagalności pasywów)?

3) Czy zakresem zastosowania art. 25 [dyrektywy 2014/17] jest objęty również przypadek, w którym konsument najpierw wypowiada umowę o kredyt konsumencki związany z nieruchomością na podstawie prawa do wypowiedzenia przewidzianego przez ustawodawcę krajowego, zanim dokona przedterminowej spłaty kredytu na rzecz kredytodawcy?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania trzeciego

25 Poprzez pytanie trzecie, które należy zbadać w pierwszej kolejności, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 25 dyrektywy 2014/17 należy interpretować w ten sposób, że ma on zastosowanie również w sytuacji, w której konsument przedterminowo wywiązuje się z ciążących na nim zobowiązań po wypowiedzeniu umowy o kredyt konsumencki związanej z nieruchomością mieszkalną na warunkach określonych w uregulowaniu krajowym.

26 Z uwagi na to, że VR Bank twierdzi w istocie, iż pytanie to jest niedopuszczalne ze względu na to, iż w jego ocenie nie ma ono znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, wystarczy stwierdzić, że kwestia tego, czy i w jakim zakresie art. 25 dyrektywy 2014/17 ma zastosowanie do przypadku takiego jak ten rozpatrywany w sprawie w postępowaniu głównym, dotyczy istoty wspomnianego pytania, a nie jego dopuszczalności, w związku z czym ten zarzut niedopuszczalności należy oddalić.

27 Trzeba przypomnieć, że zgodnie z art. 25 ust. 1 dyrektywy 2014/17 państwa członkowskie zapewniają, by konsument miał prawo do pełnego lub częściowego wywiązania się ze swoich zobowiązań na mocy umowy o kredyt przed wygaśnięciem tej umowy.

28 W tym względzie należy zauważyć, że dyrektywa 2014/17 nie zawiera żadnych przepisów odnoszących się do sposobu i warunków korzystania z przysługującego kredytobiorcy nadzwyczajnego prawa do wypowiedzenia umowy ani do wynikających ze skorzystania z tego prawa skutków prawnych. Przeciwnie, jak wynika z motywu 21 tej dyrektywy, nie narusza ona ogólnych krajowych przepisów prawa zobowiązań dotyczących ważności, zawierania lub skutków umowy, o ile ogólne aspekty prawa zobowiązań nie są uregulowane dyrektywą 2014/17.

29 Co więcej, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy 2014/17 w świetle jej motywu 7 państwa członkowskie mogą, w celu ochrony konsumentów, wprowadzić bardziej rygorystyczne przepisy w szczególności w zakresie struktury rynku i jego uczestników, dostępnych kategorii produktów i procedur udzielania kredytu.

30 Wprowadzając te bardziej rygorystyczne przepisy, państwa członkowskie mają jednak obowiązek zapewnienia skuteczności (effet utile) dyrektywy 2014/17, a w szczególności art. 25 tej dyrektywy, z uwzględnieniem jej celu (zob. analogicznie wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Rust-Hackner i in., od C-355/18 do C-357/18 i C-479/18, EU:C:2019:1123, pkt 55, 62).

31 W tym względzie, jak wynika z motywu 66 dyrektywy 2014/17, jej art. 25 ma na celu umożliwienie konsumentom wywiązania się z ciążących na nich zobowiązań przed terminem uzgodnionym w umowie o kredyt, tak aby mogli oni w pełni korzystać z jednolitego rynku, w szczególności poprzez porównywanie wielu różnych ofert celem wybrania najlepszego produktu odpowiadającego ich potrzebom. Co więcej, z motywów 5 i 6 tej dyrektywy wynika, że jednym z jej celów jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów.

32 W tych okolicznościach, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 82 i 83 opinii, art. 25 dyrektywy 2014/17 przyznaje konsumentowi prawo do przedterminowej spłaty, nie określając sposobu korzystania z tego prawa. O ile zatem określenie tego sposobu należy do prawa krajowego, o tyle sprzeczne z celem wspomnianej dyrektywy byłoby uznanie, że ochrona, jaką zapewnia ona konsumentowi, zależy od dokonanego w danym wypadku przez owego konsumenta wyboru co do tego, z którego z tych sposobów skorzysta, a mianowicie od tego, czy zgodnie z prawem krajowym przed dokonaniem przedterminowej spłaty zdecyduje się on na skorzystanie z przysługującego mu prawa do wypowiedzenia umowy o kredyt.

33 Mając na względzie powyższe, na pytanie trzecie trzeba odpowiedzieć, iż art. 25 dyrektywy 2014/17 należy interpretować w ten sposób, że ma on zastosowanie również w sytuacji, w której konsument przedterminowo wywiązuje się z ciążących na nim zobowiązań po wypowiedzeniu umowy o kredyt konsumencki związanej z nieruchomością mieszkalną na warunkach określonych w uregulowaniu krajowym.

W przedmiocie pytania pierwszego

34 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 25 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/17 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które na potrzeby ustalenia sprawiedliwej i obiektywnej rekompensaty z tytułu potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu, do której otrzymania kredytodawca ma na mocy tego przepisu prawo, uwzględnia utracone korzyści kredytodawcy bezpośrednio związane z ową przedterminową spłatą, w szczególności utracone pozostałe odsetki umowne, jakie zostałyby naliczone od kredytu.

35 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględnić nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi [zob. podobnie wyrok z dnia 24 października 2019 r., Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Bezpośrednie udzielenie zamówienia na usługi transportu publicznego), C-515/18, EU:C:2019:893, pkt 23].

36 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 państwa członkowskie mogą przewidzieć, że kredytodawca będzie miał prawo do otrzymania sprawiedliwej i obiektywnej rekompensaty z tytułu potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu, przy czym nie może ona wiązać się z nałożeniem na konsumenta kary i musi być ograniczona do straty finansowej kredytodawcy. Co więcej, państwa członkowskie mogą przewidzieć, że kwota rekompensaty nie może przekroczyć pewnego poziomu lub może być dopuszczalna tylko w określonym czasie.

37 W pierwszej kolejności, co się tyczy pojęcia „potencjalnych kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu”, należy zauważyć, że o ile pojęcie „kosztów” nie jest jednoznaczne, o tyle analiza kontekstu, w jaki wpisuje się przepis, który pojęciem tym się posługuje, dostarcza wskazówek przydatnych do dokonania jego wykładni.

38 Przede wszystkim należy zauważyć, że art. 25 ust. 3 zdanie drugie dyrektywy 2014/17 określa limit rekompensaty, jaka może zostać zapłacona kredytodawcy w przypadku przedterminowej spłaty, wskazując, że odpowiada on poniesionej przez kredytodawcę stracie finansowej. Jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 29 opinii, limit ten wskazuje na to, że prawodawca Unii nie zamierzał wykluczyć możliwości uwzględnienia – przy obliczaniu owej rekompensaty – takiej potencjalnej straty finansowej związanej z odsetkami, których kredytodawca nie pobierze ze względu na przedterminową spłatę.

39 Następnie przewidziana w art. 25 ust. 3 zdanie trzecie dyrektywy 2014/17 możliwość przewidzenia przez państwa członkowskie, że kredytodawca będzie mógł domagać się takiej rekompensaty jedynie w określonym okresie, byłaby pozbawiona sensu, gdyby przy obliczaniu owej rekompensaty można było uwzględnić jedynie dodatkowe koszty administracyjne poniesione przez kredytodawcę w wyniku przedterminowej spłaty, ponieważ owe koszty administracyjne powstają tylko raz i nie rozciągają się w czasie.

40 Wreszcie zawarte w art. 25 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/17 odniesienie do „potencjalnych” kosztów wskazuje na to, że prawodawca Unii nie ograniczył upoważnienia, jakiego udzielonego państwom członkowskim do ustanowienia systemu rekompensowania, jedynie do rzeczywiście poniesionych przez kredytodawcę kosztów administracyjnych związanych z zarządzaniem przedterminową spłatą; przeciwnie, system ten może obejmować również utracone przez niego korzyści, których zakres nie jest jeszcze ustalony w chwili przedterminowej spłaty kredytu.

41 W drugiej kolejności wykładnię tę potwierdza systematyka art. 25 dyrektywy 2014/17. Po pierwsze bowiem, zakres spoczywającego na kredytodawcy obowiązku udzielenia informacji wskazuje na to, że prawodawca Unii wyszedł z założenia, iż pozostawione uznaniu państw członkowskich prawo kredytodawcy do otrzymania rekompensaty może obejmować jego utracone korzyści.

42 I tak, primo, art. 25 ust. 4 dyrektywy 2014/17 przewiduje, że na kredytodawcy spoczywa obowiązek udzielenia konsumentowi informacji potrzebnych do tego, by mógł on rozważyć możliwość przedterminowej spłaty kredytu. Wynika stąd, że nie jest wykluczone, iż w przypadku takiej spłaty na konsumencie mogą ciążyć względem kredytodawcy zobowiązania inne niż spłata pozostałej części kredytu. Podobnie okoliczność, że przepis ten odnosi się do „założeń” „przyjętych” przez kredytodawcę, świadczy o tym, że w przypadku przedterminowej spłaty obliczenie należnej kredytodawcy rekompensaty nie ogranicza się wyłącznie do sytuacji, w której konsument pokrywa koszty administracyjne związane z zarządzaniem taką spłatą rzeczywiście poniesione przez kredytodawcę.

43 Secundo, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 dyrektywy 2014/17 kredytodawca jest zobowiązany do udzielenia konsumentowi informacji przedumownych przy użyciu arkusza ESIS, którego wzór znajduje się w części A załącznika II do tej dyrektywy. Sekcja 9 tego wzoru arkusza ESIS, zatytułowana „Przedterminowa spłata”, określa informacje, jakie należy przekazać konsumentowi w tym zakresie, w przypadku gdy taka spłata wiąże się dla konsumenta z obowiązkiem uiszczenia „opłaty za wcześniejsze rozwiązanie umowy”.

44 Sekcja 9 części B załącznika II do wspomnianej dyrektywy określa wskazówki dotyczące wypełniania arkusza ESIS konkretnie w odniesieniu do przedterminowej spłaty. Ze wskazówek tych wynika, że wysokość rekompensaty może zależeć od różnych czynników, w tym od „spłacon[ej] już kwot[y] kredytu lub stop[y] oprocentowania obowiązując[ej] w momencie przedterminowej spłaty". Świadczy to o tym, że pojęcie „rekompensaty" może obejmować koszty inne niż dodatkowe koszty administracyjne poniesione przez kredytodawcę w wyniku przedterminowej spłaty, ponieważ takie koszty nie powinny zazwyczaj zależeć od „obowiązującej" „stopy oprocentowania". Co więcej, zgodnie z sekcją 9 części B owego załącznika II kredytodawca jest zobowiązany do zwrócenia uwagi konsumenta, w sekcji arkusza ESIS dotyczącej opłaty za wcześniejsze rozwiązanie umowy, na „tę opłatę lub inne koszty obciążające konsumenta w przypadku spłaty przedterminowej w ramach rekompensaty dla kredytodawcy", co również wskazuje na to, że pojęcie „kosztów" w przypadku przedterminowej spłaty może obejmować koszty inne niż owe dodatkowe koszty administracyjne.

45 Po drugie, art. 16 ust. 4 lit. b) dyrektywy 2008/48, który określa warunki, na jakich państwa członkowskie mogą zezwolić na przekroczenie limitu rekompensaty przewidzianego w art. 16 ust. 2 wspomnianej dyrektywy, stanowi, że państwa te mogą przewidzieć, iż kredytodawca ma prawo do tego, by wyjątkowo domagać się rekompensaty przekraczającej wspomniany limit, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata, jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty, przekracza kwotę ustaloną zgodnie z tym ostatnim przepisem. Świadczy to o tym, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 54 i 55 opinii, że odsetki, które przestają być pobierane z chwilą przedterminowej spłaty, mogą podlegać rekompensacie oraz że prawodawca Unii uznał, że strata finansowa kredytodawcy odpowiadająca odsetkom może wchodzić w zakres potencjalnych kosztów, jakie ponosi on w wyniku tej spłaty. Z brzmienia art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 nie wynika, by zamiarem prawodawcy Unii było przyjęcie innego założenia w odniesieniu do konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi.

46 W trzeciej kolejności – wykładnia, która wykluczałaby możliwość przewidzenia przez państwa członkowskie rekompensowania utraconych korzyści kredytodawcy w przypadku przedterminowej spłaty, byłaby sprzeczna z celem dyrektywy 2014/17. W art. 1 tej dyrektywy przewidziano bowiem, że ogranicza się ona do określenia wspólnych ram regulujących niektóre aspekty zawieranych z konsumentami umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi, a w przedostatnim zdaniu motywu 66 wspomnianej dyrektywy uściślono, że obliczenia rekompensaty dokonuje się zgodnie z krajowymi przepisami dotyczącymi rekompensaty. Z art. 1 i art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 w świetle jej motywu 66 wynika zatem, że określenie dopuszczalnych elementów kosztów prawodawca Unii pozostawił państwom członkowskim, pod warunkiem że przewidziana rekompensata jest sprawiedliwą i obiektywnie uzasadnioną rekompensatą z tytułu kosztów bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu, nie stanowi ona kary i nie jest wyższa niż strata finansowa kredytodawcy.

47 Jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 47 i 51 opinii, cele dyrektywy 2014/17 nie ograniczają się do woli zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, lecz obejmują również stworzenie skutecznego i konkurencyjnego rynku wewnętrznego umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi. W związku z tym prawodawca krajowy, zważywszy na pozostawioną mu możliwość określenia dopuszczalnych elementów kosztów, może wśród elementów rekompensaty uwzględnić utracone przez kredytodawcę korzyści, jeżeli uzna to za niezbędne do realizacji celów dyrektywy 2014/17 na krajowym rynku nieruchomości mieszkalnych. W szczególności, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 50 opinii, w obliczu systemu, który nie pozwala kredytodawcom na uzyskanie rekompensaty za utratę pozostałych odsetek umownych, jakie zostałyby naliczone od kredytu, można sobie wyobrazić, że

kredytodawcy wybieraliby strategie mające potencjalnie niepożądane skutki względem celów dyrektywy 2014/17, takie jak ograniczenie gamy oferowanych produktów kredytowych czy pobieranie wyższych odsetek od wszystkich konsumentów.

48 Mając na względzie powyższe, na pytanie pierwsze trzeba odpowiedzieć, iż art. 25 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/17 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które na potrzeby ustalenia rekompensaty dla kredytodawcy w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością mieszkalną uwzględnia utracone korzyści kredytodawcy bezpośrednio związane z ową przedterminową spłatą, w szczególności poniesioną przez niego stratę finansową związaną ewentualnie z pozostałymi odsetkami umownymi, które nie będą już pobierane, pod warunkiem że rekompensata jest sprawiedliwa i obiektywna, że na konsumenta nie zostaje nałożona żadna kara oraz że rekompensata nie jest wyższa niż owa strata finansowa.

W przedmiocie pytania drugiego

49 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 należy interpretować w ten sposób, że zawiera on wymogi dotyczące obliczania zwrotu wynikającego z ponownego zainwestowania przez kredytodawcę środków pochodzących z przedterminowo spłaconego kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością mieszkalną, które to wymogi należałoby uwzględnić przy ustalaniu jego utraconych korzyści, a jeżeli tak, to czy stosownie do tych wymogów uregulowanie krajowe powinno w szczególności uwzględniać sposób, w jaki kredytodawca rzeczywiście wykorzystuje przedterminowo spłaconą kwotę, i w takiej sytuacji może zezwalać kredytodawcy na obliczenie tych utraconych korzyści z uwzględnieniem różnicy między utratą pozostałych odsetek umownych, jakie zostałyby naliczone od kredytu, a standardowym zwrotem z przedterminowo spłaconej kwoty, gdyby ponownie zainwestowano ją w bezpieczne papiery wartościowe na rynku kapitałowym, których termin zapadalności jest taki sam jak termin zapadalności owego kredytu.

50 W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że – jak wyjaśniono w pkt 46 niniejszego wyroku – okoliczność, iż motyw 66 dyrektywy 2014/17 wyraźnie odnosi się do krajowych przepisów dotyczących rekompensaty, wskazuje na to, że art. 25 ust. 3 zdania pierwsze i drugie dyrektywy 2014/17 przewiduje jedynie, iż rekompensata musi być sprawiedliwa i obiektywna i obejmować tylko bezpośrednią szkodę oraz nie może stanowić dla konsumenta kary ani być wyższa niż strata finansowa kredytodawcy. Dyrektywa ta nie zawiera poza tym żadnych innych konkretnych wskazówek dotyczących obliczania ewentualnej rekompensaty, w związku z czym ustalenie szczegółowych zasad jej obliczania pozostawiono uznaniu państw członkowskich.

51 Stwierdzenie to potwierdza, po pierwsze, art. 25 ust. 3 zdania pierwsze i trzecie dyrektywy 2014/17, z którego wynika w szczególności, że państwa członkowskie „mogą przewidzieć” warunki rekompensaty. Po drugie, z sekcji 9 wzoru arkusza ESIS znajdującego się w części A załącznika II do dyrektywy 2014/17 wynika, że kredytodawca powinien wskazać kwotę lub, jeśli nie jest to możliwe, metodę obliczania ewentualnie należnej opłaty za wcześniejsze rozwiązanie umowy, co zakłada potencjalne istnienie kilku metod obliczania rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty.

52 W drugiej kolejności, co się tyczy kwestii, czy uregulowanie krajowe powinno uwzględniać sposób, w jaki kredytodawca rzeczywiście wykorzystuje przedterminowo spłaconą kwotę, w pkt 40 niniejszego wyroku wskazano już, że odniesienie w art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 do „potencjalnych” kosztów poniesionych przez kredytodawcę świadczy o tym, że ich obliczenie nie

musi koniecznie opierać się na rzeczywistym wykorzystaniu przedterminowo spłaconej kwoty – metoda obliczania tych kosztów może uwzględniać również utracone korzyści kredytodawcy, których zakres nie jest jeszcze ustalony w chwili przedterminowej spłaty kredytu. Jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 60–62 opinii, o ile spełnione są wymogi przewidziane w art. 25 ust. 3 zdania pierwsze i drugie dyrektywy 2014/17, nie stoi ona na przeszkodzie obliczaniu rekompensaty przy zastosowaniu metody uwzględniającej element hipotetyczny.

53 W trzeciej kolejności, co się tyczy dopuszczalności tzw. metody dopasowanej zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy obliczenie zwrotu wynikającego z ponownego zainwestowania środków pochodzących z przedterminowo spłaconego kredytu w oparciu o standardowy zwrot z ponownej inwestycji w bezpieczne papiery wartościowe na rynku kapitałowym o takim samym terminie zapadalności spełnia wymogi przewidziane w art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17, stosownie do których: rekompensata musi być sprawiedliwa i obiektywna; na konsumenta nie może zostać nałożona żadna kara; rekompensata nie może być wyższa niż strata finansowa kredytodawcy.

54 Mając na względzie powyższe, na pytanie drugie trzeba odpowiedzieć, iż art. 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17 należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie muszą zapewnić, aby w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością mieszkalną obliczenie przez kredytodawcę utraconych korzyści z uwzględnieniem standardowego zwrotu z przedterminowo spłaconej kwoty skutkowało tym, że rekompensata będzie sprawiedliwa i obiektywna oraz nie będzie wyższa niż strata finansowa kredytodawcy, a na konsumenta nie zostanie nałożona żadna kara. Dyrektywa 2014/17 nie wymaga uwzględnienia przy dokonywaniu tego obliczenia sposobu, w jaki kredytodawca rzeczywiście wykorzystuje przedterminowo spłaconą kwotę.

W przedmiocie kosztów

55 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 25 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającej dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010**

   należy interpretować w ten sposób, że:

   ma on zastosowanie również w sytuacji, w której konsument przedterminowo wywiązuje się z ciążących na nim zobowiązań po wypowiedzeniu umowy o kredyt konsumencki związanej z nieruchomością mieszkalną na warunkach określonych w uregulowaniu krajowym.

2) **Artykuł 25 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 2014/17**

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które na potrzeby ustalenia rekompensaty dla kredytodawcy w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością mieszkalną uwzględnia utracone korzyści kredytodawcy bezpośrednio związane z ową przedterminową spłatą, w szczególności poniesioną przez niego stratę finansową, związaną ewentualnie z pozostałymi odsetkami umownymi, które nie będą już pobierane, pod warunkiem że rekompensata jest sprawiedliwa i obiektywna, że na konsumenta nie zostaje nałożona żadna kara oraz że rekompensata nie jest wyższa niż owa strata finansowa.

3) Artykuł 25 ust. 3 dyrektywy 2014/17

należy interpretować w ten sposób, że:

państwa członkowskie muszą zapewnić, aby w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego związanego z nieruchomością mieszkalną obliczenie przez kredytodawcę utraconych korzyści z uwzględnieniem standardowego zwrotu z przedterminowo spłaconej kwoty skutkowało tym, że rekompensata będzie sprawiedliwa i obiektywna oraz nie będzie wyższa niż strata finansowa kredytodawcy, a na konsumenta nie zostanie nałożona żadna kara. Dyrektywa 2014/17 nie wymaga uwzględnienia przy dokonywaniu tego obliczenia sposobu, w jaki kredytodawca rzeczywiście wykorzystuje przedterminowo spłaconą kwotę.

Podpisy